

FØROYA SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 38.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 40 oyru á
1. síðu, 30 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 30. september 1944.

Bladid verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 1,50 + porto um fjórðingsarið

18. árg.

Løgtingsmál.

Føroya javnaðarflokkur hevur lagt fylgjandi mál inná ting til viðgerðar í hesari tingsetu:

1) Setan á stovn av einum lögtingsbanka við serrættindum, ið so við og við bera bankanum landsins bankayrki í hendi.

2) Økjan av studninginum til uppdyrking bæði fyri at grænka land okkara skjótast gjerligt og fyri at skaffa arbeiði til flest møguligar hendur serliga í hesu tíð, tá ið arbeiðsloysi ræður munga staðni, og tað tessverri eru tekin til, at arbeiðsloysi verður at taka til.

3) Tilskot til búnaðarskúla.

4) Skipan viðvíkjandi úttan-býggjajørð soleiðis at hon kemur aftur at verða ogn hjá íbúgvartum í bygdini.

5) Grundvirkisøkingskatt á sama hátt sum í okkara granna- og frændalondum.

6) Framhald av peningajáttan til rentufritt bátalán.

7) Ókeypis vistarhald fyri fátæk- ar avbygdanæmingar.

8) Broytan av teimum socialu lógnum, so tryggjan verður veitt til øll treingjandi.

I samband við hesa umskipan eina serliga inntøkumskipan at greiða útreiðslurnar, t. d. umsetingarskatt o. a.

9) Eitt serligt forsorgargjald til foreldur í mun til barnatalið og trongd.

10) Búgva okkara fólk til farma- sigling.

11) Millumkommunalur skattur soleiðis, at menn við stórum skattainntøkum skulu rinda eins skatt allastaðni í Føroyum.

12) Eina planøkonomiska skipan til tryggjan av, at øll arbeiðsfer fólk skulu hava atkomu at fáa arbeiði.

13) Økjan av útvarpsgunninum.

14) Tráðleyst telefonsamband við Suduroy og allar aðrar oyggjar, har ið ikki kaðal kann nýtast eins og til útheimin.

15) Umskipan av okkara handils- viðurskiftum frá tí núverandi kapitalistiska systeminum til tað kooperativa.

16) Læru í viðgerð av føroyskum fiski og tvungna feskiskavrakning.

17) Setan av einum almennum hýringar- og arbeiðsávisingarkontóri.

18) Broytan av teirri kommunalu

skattalógini og skipa hana á sama hátt sum lögtingsskattalógina við vaksandi stigum.

19) Dýrtíðarviðgerð av øllum skattainntøkum samanber uppskot- ið frá javnaðarmonnum á tingi í fjør.

20) Rindan av tí av tinginum játtaða byggipeninginum til kommunur, so hvørt sum arbeiði fer fram.

21) Broytan av galdandi avskriv- ingarreglum til skattainntøkuupp- gávuna.

22) Tilskot til viðlíkahald av vegum.

23) Tann til kommunurnar játta- di peningur til vøgir kann verða nýttur til nýggjar vegir og grund- umvølingar av gomlum vegum eftir samráðingum við landsnevnd og vegstýrið.

24) Tokulóðrar við vitar har, ið tørvur er til tess.

25) Allar einkjur somu trygging, eingin minni enn einkjan eftir manni, ið er deyður við kriggs- vanlukkum.

26) Kooperativar fyritekur og fiskimenn skulu eiga fyrsta rættin til skip, ið verða bygd við almenn- arí hjálp.

27) Útlendsk reidariir rætt til at arbeiða í Føroyum við somu skatta- og øðrum treytum, ið eru galdandi fyri føroysk virki, tó við skyldu til at nýta føroyska mann- ing so langt, sum hon er til taks. Tá ið talan er um serligar kvali- fikasjónur, ið tørvur er á, og sum ikki finnast í landinum, kunnu undantøk gerast.

28) Visindaliga kannan av virð- inum, ið undirgrundin og landið møguliga goymir.

29) Kannan av vinnuvegagøgu- ligeikum.

Er Thorstein Petersen danskara hatari ella danskara vinur?

Omanfyri standandi spurningur kann tykjast heldur lugin; tí tað má Th. Petersen sjálvur um æntin hann er eitt ella annað soleingi hann ikki skal umboða Føroyingar niðri í Danmark, og tað kemur hann helst aldri at gera, so fyri ta søk kundu vit latið verið við at drigið tilikt fram í »Socialinum»; men harra Petersen hevur í »Dag- blaðnum» gramt seg um at ein Dani, sum nú er í Føroyum, skal

hava sagt, at Thorstein Petersen hatar allar Danir. Hvat hevur harra P. væntað, at Danir skulu siga um hann? Hevur hann gloymt hvat hann skrivaði um teir dansku sjómenninar, sum krokaðu inn í Føroyum, tá ið Danmark varð her- sett í apríl 1940? Øll rættthugs- andi menniskju máttu harmast um hesi menniskju, sum so knappliga vóru gjerd heimleys, og hvør skuldi trúð, at tað her á landi fanst eitt einasta menniskja, ið kundi fáa seg til at tveita hánars- orð eftir hesum neyðars heimleysu fólki; men so galið er tað, at vit í Føroyum eiga eitt tilíkt menniskja, sum kundi fáa seg til at skriva at hesi menniskju vóru skolað í land her í Føroyum.

Var tað fyri at heiðra ella gleða teir gestir, ið her vórðu komnir, at harra Thorstein Petersen skrivaði at hesi menniskju vóru skolað á land? Var tað fyri at biðja tey verða vælkomnir? Var tað av sam- kenslu við neyðars menniskjum, sum syrgdu yvir teirra kærur har heima í Danmark, ið nú vóru í fíggingahondum?

Var tað av kærleika ella var tað av hati? Ja, demí hvør ið vil og hver demir, sum hann er maðurin til; men mær tykist tað einki lög- ið, um kanska ein av hesum sjó- monnum t. d. onkur 15 ella 16 ára gamal skipsdrongur kann hava sagt, at Th. Petersen hatar allar Danir. Hvat hevði Thorstein Petersen sagt, tá ið hann í sínum unglingarárum kom niður til Dan- markar, ífall hann har tá hevði fingið tilíkt briksl tveitt í næsarnar, at hann var komin rekandi niður hagar? Allir Føroyingar, sum niðri hava verið, vita, at tilíkt móttak fáa vit ikki í Danmark, og Thorstein Petersen man ikki hava grund til at lást illa at tí viðferð hann hevur fingið í Danmark.

Um viðurskiptini Føroya og Danmarkar ímillum hava vit loyvi at hava hvat hugsan, vit sjálvir halda vera rætta; men at tveita hánarsorð eftir Dønum hava vit Føroyingar onga grund til, og sjálvt um vit høvdu eitt ella annað at sagt ella skrivað, so var tað ein ómetuliga illa vald løta, sum Thor- stein Petersen valdi til at oysa sitt illsinis briksl og síni hánarsorð út.

Tað má tykjast lögíð, at teir Danir, sum koma til Føroya verða roknaðir fyri at vera komnir rek- andi higar, meðan vit Føroyingar krevja og vænta at vit skulu verða móttíknir við vælvild og blíðskapi

hvørja ferð, vit koma niður til Danmarkar.

Thorstein Petersen er valdur til fólkatingsmann og teir, ið valt hann hava, munnu óivað roknað við, at hann skal fara til Keypmannahavn- ar at umboða Føroyingar; men munnu teir rokna við, at teir Dan- ir, sum Th. Petersen hevur roknað fyri uppskolaðar í Føroyum, fara at standa við opnum ørmum og biðja hann verða vælkomn og har niðri? At skola uppá land er ikki føroyskt, t. v. s. at eingin, sum dugir føroyskt mál sigur t. d. um eitt træ, at tað er skolað uppá land. Teir vildu sagt um træið, at tað er rikið upp á land, og træið verður kallað eitt rekatræ. At hugsa sær til at tann maður sum er valdur at fara niður at umboða okkum á Danatingi, skriv- ar líknandi um Danir, sum kundi verið sagt um eitt ella annað, sum rekur á land. Hetta er so út av øllum lagi óhóskandi, at ein má ógvast við, og enn meira má ein undrast og ógvast, tá ið Th. P. nú kemur fram og vil lást at vera fornermaður yvir tað, at ein ella annar Dani skal hava sagt um hann, at hann hatar Danir. Nei, Th. P. elskar allar Danir! Ja, ja, tað er so mangt undrunarvert í hesum døgum, og so kann hetta vera tað sama eins og tað ið Th. P. sigur, at dansk bløð eru bert fyri Danir. Hann meinar óivað við tað, at dansk bløð verða send til limir av einum felag, sum eitur »Frit Danmark». Hevði Th. P. verið limur av hesum felag, so fekk hann eisini bløðini. Um hetta er ikki meira at siga.

J. H. DANBJØRG

Eygnalæknin.

Eygnalækni Dr. Pjetursson prakt- iserar í Havn frá 26/9 til 6/10, í Klakksvik frá 7/10 til 13/10, á Tvøroyri frá 14/10 til 22/10 og aftur í Havn frá 23/10 og nakað út í november. Í Havn er eygna- læknin at hitta á Dronning Alexandrines Hospital kl. 13.30—17. Sjúkrakassalimir skulu hava við seðil frá sjúkrakassanum.

Sjúkrahússtjórin.

Øll eiga at brúka
Føroyska hondsápu
frá fabrik OKKARA